

Prinsjesdag 2024: begroting ministerie van VWS

[Download hier](#) de vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor het jaar 2025.

Samenvatting Valente

Hieronder volgt onze samenvatting per thema.

Maatschappelijke ondersteuning

Het vorige kabinet is gestart met het onderzoek naar de houdbaarheid van de Wmo2015. In dit onderzoekstraject werken Rijk en VNG samen om een gezamenlijk beeld voor de lange termijn van de Wmo 2015 te schetsen. De vergrijzing van de bevolking betekent dat de vraag naar zorg en ondersteuning, ook vanuit de Wmo, enorm zal toenemen. Het onderzoekstraject heeft een inhoudelijke focus. Houdbaarheid is een breed begrip. Naast financiële houdbaarheid gaat het ook om personele houdbaarheid, maatschappelijke houdbaarheid (en juridische houdbaarheid). De ambitie is om naast het schetsen van een gezamenlijk beeld ook gezamenlijk voorstellen/scenario's te ontwikkelen die een (positieve) bijdrage kunnen leveren aan de houdbaarheid van de Wmo. Op basis van de bevindingen van alle deelonderzoeken wordt een synthese gemaakt om in kaart te brengen wat geschikte scenario's voor de houdbaarheid van de Wmo 2015 zijn en welke bestaande en nieuwe beleidsopties daarbij horen. Dit moet einde 2025 gereed zijn.

Geweld tegen vrouwen, huiselijk geweld en kindermishandeling

In de VWS begroting bespreekt het kabinet de inzet op het onderwerp 'Geweld tegen vrouwen, huiselijk geweld (waaronder Eergerelateerd geweld, huwelijksdwang en achterlating, vrouwelijke genitale verminking en ouderenmishandeling) en kindermishandeling. Deze vormen van geweld hebben een groot effect op de (mentale) gezondheid en welzijn, en kunnen in het ergste geval zelfs leiden tot de dood. Het is dan ook van groot belang om deze vormen van geweld te voorkomen, te stoppen en duurzaam op te lossen. De aanpak sluit ook aan op de op 7 mei 2024 aangenomen EU-Richtlijn ter voorkoming en bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld. Het doel van deze richtlijn is de ingezette brede en integrale aanpak te versterken. In 2025 begint het kabinet met de uitvoering van deze richtlijn. Samen met de ministeries van JenV en OCW en met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) werkt VWS

aan deze aanpak. Bijvoorbeeld door het vergroten van expertise van professionals, het ondersteunen van gemeenten en het verbeteren van laagdrempelige hulp- en meldpunten voor slachtoffers, omstanders en plegers. Naast de brede aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling zet het ministerie van VWS via programma's en aanpakken in op enkele specifieke vormen van huiselijk geweld of vraagstukken gerelateerd aan geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Met het actieprogramma 'Stop Femicide!' wil VWS voor meer bewustwording zorgen van professionals, slachtoffers, plegers en omstanders en handelingsperspectieven. Onder andere door het verbeteren van de veiligheids- en risico taxatie bij huiselijk geweld, de dossieropbouw bij onzichtbaar partnergeweld, multidisciplinaire training en bewustwordingscampagnes, moeten slachtoffers eerder in beeld komen en de juiste ondersteuning en hulp krijgen. Ook voor plegers moet deze inzet leiden tot eerder en beter juiste interventies vanuit zowel zorg en straf.

Het doel van het programma Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is het verminderen van gedwongen maatregelen zoals uithuisplaatsingen in combinatie met een betere rechtsbescherming (met name in het vrijwillig kader). Het programma werkt aan doorontwikkeling en toepassing van gezinsgerichte werkwijzen en van nieuwe samenwerkingsvormen in de (jeugd)beschermingsketen.

Het Nationaal Actieprogramma SGG en SG (NAP) is er om seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld te voorkomen, herkennen en aan te pakken en hulp te bieden aan de slachtoffers. Het Actieprogramma werkt aan het ontwikkelen van steun- hulp en meldpunten voor slachtoffers van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Het doel is dat hulpverlening laagdrempelig en goed vindbaar is georganiseerd en waar de samenwerking tussen de ketenpartijen is afgestemd op de behoeften van de slachtoffers en melders. Met het Actieplan Samen tegen Mensenhandel zet het kabinet in op het verbeteren en intensiveren van onderdelen van de aanpak mensenhandel. Het Actieplan ziet onder andere toe op het vergroten van bewustwording en meldingsbereidheid, de bescherming van en hulp en opvang voor (minderjarige) slachtoffers en het verbeteren van (boven)regionale samenwerking. Doel is dat voldoende en passende opvang en hulpverlening beschikbaar is voor alle slachtoffers van mensenhandel. Verder worden ter versterking van de bescherming van minderjarige slachtoffers voorstellen en interventies ontwikkeld en eerstelijns professionals getraind.

Voor 2025 zal VWS vanuit subsidies middelen beschikbaar stellen voor projecten voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling, professionalisering, vakmanschap, gepaste zorg, kinderrechten en kennis- en informatiebeleid.

De decentralisatieuitkering Vrouwenopvang in het Gemeentefonds laat zien dat er in 2025 €230.621 miljoen beschikbaar is voor de financiering van vrouwenopvang en Veilig

Thuis. Specifiek t.a.v. de vrouwenopvang staat op de begroting vermeld dat de Herziening van de Ontwikkelagenda Vrouwenopvang/VNG eindigt na 31 december 2024.

Conclusie van Valente is dat de onder het vorige kabinet reeds in gang gezette beleidsvoornemens t.a.v. huiselijk geweld worden voortgezet, we zien geen nieuwe plannen of accentverschuivingen. Het is daarmee onduidelijk hoe de uitvoering Plan van aanpak Stop femicide gefinancierd zal worden. Dit geldt ook voor de monitoring op de voortgang.

Aanpak dakloosheid

De aanpak van dakloosheid heeft onverminderd de aandacht schrijft het kabinet in de VWS begroting. “Het bieden van maatschappelijke opvang is geen structurele oplossing voor het tegengaan van dakloosheid. In het Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis (2023-2030) wordt daarom vooral ingezet op het voorkomen van dakloosheid door het versterken van de bestaanszekerheid en het realiseren van passende huisvesting. Dit vraagt een andere manier van samenwerken tussen gemeenten, zorgpartijen en woningcorporaties bij het snel en duurzaam huisvesten van dakloze mensen. Om de beweging lokaal te versterken, is vanuit het Rijk ondersteuning beschikbaar om partijen hierbij te helpen. Gemeenten worden bijvoorbeeld ondersteund bij de onderbouwing van hun preventiebeleid en bij het opzetten van Housing First praktijken. In het volkshuisvestingsprogramma, dat onderdeel is van het wetsvoorstel Versterking regie op de volkshuisvesting, worden langjarige afspraken gemaakt over de bouwopgave voor woningen voor aandachtsgroepen, waaronder mensen die uitstromen uit zorginstellingen en (dreigend) dakloze mensen.”

Er komt in 2025 een onafhankelijk onderzoek naar de voortgang op het actieplan aanpak dakloosheid en de daaraan gekoppelde doelstelling uit de Verklaring van Lissabon, inclusief de benodigde financiële middelen om in 2030 de doelstelling van nul dakloze mensen te behalen (motie Westerveld). Dit onderzoek in 2025 zal worden benut als tussentijdse evaluatie om de voortgang op de doelstellingen uit het actieplan te evalueren en indien nodig bij te sturen. Ook maakt het onderdeel uit van het houdbaarheidsonderzoek van de Wmo2015.

Vanaf 2022 zijn extra structurele middelen beschikbaar gesteld voor de aanpak van dakloosheid. Door het ondertekenen van de Lissabon Verklaring heeft Nederland zich gecommitteerd om dakloosheid in 2030 te beëindigen. Hiervoor is een lange termijn aanpak opgesteld, het Nationaal Actieplan Dakloosheid: ‘Eerst een Thuis’. Vanaf 2024 is € 55 miljoen structureel toegevoegd aan het gemeentefonds. In het plan staat de transformatie van opvang naar preventie en Wonen Eerst centraal. In 2024 heeft de VNG

een dashboard opgezet waarin de realisering van de uitvoering en acties van het actieplan door centrumgemeenten zichtbaar wordt gemaakt.

Naast de €55 miljoen voor het actieplan dakloosheid ontvangen de centrumgemeenten structureel € 385 miljoen voor uitvoering van beleid inzake maatschappelijke opvang. Tot slot is er in 2025 € 7 miljoen beschikbaar specifiek voor de aanpak van dakloze EU-burgers. In 2023 en 2024 zijn deze middelen via een decentralisatie uitkering beschikbaar gesteld aan zes pilot gemeenten. De verdeling hiervan wordt in de meicirculaire van 2025 bekend gemaakt.

Huisvesting (relevant voor aanpak dakloosheid)

Het woningtekort is de afgelopen jaren toegenomen van 262.000 woningen in 2018 naar circa 400.000 in 2024. Het tekort is hierdoor op de korte termijn niet verholpen. De inzet van het kabinet is om structureel 100.000 woningen per jaar te bouwen, passend bij de demografische en ruimtelijke ontwikkelingen de komende jaren. Hiervoor is de komende vijf jaar 5 miljard euro vrijgemaakt voor woningbouw en 2,5 miljard euro voor infrastructurele ontsluiting.

Maatschappelijke ggz - beschermd wonen

Inhoudelijk levert de begroting van VWS geen informatie op over plannen voor wijzigingen in het beleid inzake beschermd wonen – maatschappelijke ggz. Uit de begroting van VWS blijkt dat in 2024 €1.731 miljard beschikbaar is voor de uitvoering van beschermd wonen in de Wmo2015. Dit bedrag loopt op tot €1.746 miljard in 2029 (inclusief indexatie). In dit bedrag is ook €14.185 miljoen opgenomen voor volumegroei. In 2023 en 2024 werd geen compensatie voor volumegroei toegekend. Uit cijfers van het CBS blijkt dat eind 2022 bijna 22.000 mensen een beschikking voor Wmo beschermd wonen hadden.

In de begroting is voor ggz-wonen in de Wet langdurige zorg €2.45 miljard opgenomen. Dit betreft circa 33.000 mensen. Er is een enkele referentie aan de bestuurlijke afspraken over de langdurige ggz te vinden, maar geen beleidsmatige voornemens en ook geen financiële maatregelen.